

ROZHODNUTIE RADY (SZBP) 2025/2587

z 15. decembra 2025

na podporu Strediska na kontrolu ručných a ľahkých zbraní v juhovýchodnej a východnej Európe (SEESAC) pri vykonávaní regionálneho plánu boja proti nedovolenému obchodovaniu so zbraňami na západnom Balkáne a na podporu činností odzbrojenia a kontroly zbraní v juhovýchodnej a východnej Európe

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii, a najmä na jej článok 28 ods. 1 a článok 31 ods. 1,

so zreteľom na návrh vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku,

keďže:

- (1) Rada 19. novembra 2018 prijala Stratégiu EÚ proti nedovoleným strelným zbraňam, ručným a ľahkým zbraňam a ich munícií s názvom „Zabezpečenie zbraní, ochrana občanov“ (ďalej len „stratégia EÚ pre RLZ“), v ktorej sa stanovujú usmernenia pre činnosť Únie v oblasti ručných a ľahkých zbraní. V stratégii EÚ pre RLZ sa uvádza, že Únia kladie osobitný dôraz na regionálnu spoluprácu ako účinný prostriedok kontroly ručných zbraní. V stratégii EÚ pre RLZ sa ako prioritný región, pokiaľ ide o poskytovanie podpory, uvádza západný Balkán.
- (2) Na samite EÚ – západný Balkán, ktorý sa konal 17. mája 2018 v Sofii, lídri Únie prijali Vyhlásenie zo Sofie, ku ktorému sa pridali aj partneri zo západného Balkánu a ktoré zahŕňa záväzok významne posilniť operačnú spoluprácu v boji proti medzinárodnej organizovanej trestnej činnosti v prioritných oblastiach, ako sú strelné zbrane, drogy, prevádzachstvo migrantov a obchodovanie s ľuďmi.
- (3) Región západného Balkánu zostáva jedným zo zdrojov nedovoleného obchodovania so zbraňami v Únii.
- (4) Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska usporiadalo 10. júla 2018 v Londýne 5. samit o západnom Balkáne, na ktorom sa prijal regionálny plán na udržateľné riešenie problému nedovolenej držby a zneužívania RLZ/strelných zbraní a ich munície a nedovoleného obchodovania s nimi na západnom Balkáne do roku 2024 (ďalej len „plán“).
- (5) Tento plán sa odvtedy aktualizoval a predĺžil do roku 2030.
- (6) V Agende Organizácie Spojených národov (OSN) 2030 pre udržateľný rozvoj, ktorá bola prijatá 25. septembra 2015, sa potvrdilo, že udržateľný rozvoj nemožno dosiahnuť bez mieru a bezpečnosti a že nedovolené toky zbraní patria medzi faktory, ktoré spôsobujú násilie, neistotu a nespravodlivosť.
- (7) Na štvrtej konferencii o preskúmaní vykonávania Akčného programu OSN na predchádzanie nedovolenému obchodovaniu s ručnými a ľahkými zbraňami vo všetkých jeho aspektoch, na boj proti nemu a jeho odstránenie, ktorá sa konala v júni 2024 v New Yorku, členské štáty OSN opätovne potvrdili význam posilnenia regionálnej a subregionálnej spolupráce, vo vhodných prípadoch prostredníctvom lepšej koordinácie, konzultácií, výmeny informácií a operačnej spolupráce vo vzťahu k príslušným regionálnym a subregionálnym organizáciám, mechanizmom, plánom a iným iniciatívam, ako aj orgánom presadzovania práva, hraničnej kontroly a orgánom povoliujúcim vývoz a dovoz.
- (8) Ciele plánu, ktoré schválili partneri zo západného Balkánu, sú v súlade s úsilím Únie a OSN bojovať proti nedovolenému hromadeniu RLZ a ich munície a nedovolenému obchodovaniu s nimi. Únia by preto mala podporovať západný Balkán pri vykonávaní tohto plánu.
- (9) Únia už v minulosti podporovala vykonávanie plánu prostredníctvom rozhodnutí Rady (SZBP) 2018/1788 ⁽¹⁾ a (SZBP) 2022/2321 ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Rozhodnutie Rady (SZBP) 2018/1788 z 19. novembra 2018 na podporu Strediska na kontrolu ručných a ľahkých zbraní v juhovýchodnej a východnej Európe (SEESAC) pri vykonávaní regionálneho plánu boja proti nedovolenému obchodovaniu so zbraňami na západnom Balkáne (Ú. v. EÚ L 293, 20.11.2018, s. 11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2018/1788/oj>).

⁽²⁾ Rozhodnutie Rady (SZBP) 2022/2321 z 25. novembra 2022 na podporu Strediska na kontrolu ručných a ľahkých zbraní v juhovýchodnej a východnej Európe (SEESAC) pri vykonávaní regionálneho plánu boja proti nedovolenému obchodovaniu so zbraňami na západnom Balkáne a na podporu činností odzbrojenia a kontroly zbraní v juhovýchodnej a východnej Európe (Ú. v. EÚ L 307, 28.11.2022, s. 149, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2022/2321/oj>).

- (10) Stredisko na kontrolu ručných a ľahkých zbraní v juhovýchodnej a východnej Európe (ďalej len „stredisko SEESAC“) bolo zriadené v roku 2002 v Belehrade a pôsobí na základe spoločného mandátu Rozvojového programu OSN (ďalej len „UNDP“) a Rady pre regionálnu spoluprácu. Stredisko SEESAC nahradilo Pakt stability pre juhovýchodnú Európu, pomáha vnútroštátnym a regionálnym zainteresovaným stranám pri kontrole a obmedzovaní šírenia a zneužívania RLZ a ich munície, a tým prispieva k zvyšovaniu stability, bezpečnosti a rozvoja v juhovýchodnej a východnej Európe. Stredisko SEESAC kladie mimoriadny dôraz na rozvoj regionálnych projektov zameraných na riešenie otázky cezhraničného pohybu zbraní.
- (11) Únia považuje stredisko SEESAC za preferovaného partnera pri vykonávaní plánu na západnom Balkáne vďaka jeho preukázaným skúsenostiam a etablovanej sieti, preukázanej kvalite jeho práce a koordinačnej úlohe, ktorú zohralo pri príprave plánu.
- (12) Okrem toho by táto akcia Únie mala poskytovať podporu aj v boji proti nedovolenému obchodovaniu so zbraňami v Moldavskej republike a na Ukrajine, ktoré čelia podobným výzvam v súvislosti s kontrolou RLZ. Malo by sa to uskutočniť prostredníctvom odovzdávania získaných poznatkov a skúseností a najlepších postupov vyvinutých na západnom Balkáne od roku 2001,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

1. Únia podporuje partnerov zo západného Balkánu pri vykonávaní „Regionálneho plánu na udržateľné riešenie problému nedovoleného držania a zneužívania RLZ/strelných zbraní a ich munície a nedovoleného obchodovania s nimi na západnom Balkáne“.
2. Únia v novej fáze podpory vychádza z výsledkov dosiahnutých v rámci rozhodnutí (SZBP) 2018/1788 a (SZBP) 2022/2321 a projektu „Podpora posilnenia boja proti nedovolenej držbe ručných a ľahkých zbraní, ich zneužívaniu a obchodovaniu s nimi na západnom Balkáne“, financovaného prostredníctvom nástroja predvstupovej pomoci (IPA/2021/425-067), ktoré vykonávalo stredisko SEESAC.
3. Nová fáza podpory Únie sa vykonáva v súčinnosti s rozhodnutím Rady (SZBP) 2024/3006 ⁽³⁾.

Článok 2

1. Dôraz sa kladie na štyri hlavné oblasti, pričom sa zachová celostný prístup k riešeniu hrozby, ktorú v regióne predstavujú RLZ.
2. Tieto hlavné oblasti sa zameriavajú na strategickú a politickú úroveň, ako aj na operačné aspekty, a tak priamo pomáhajú všetkým úrovniam kontroly RLZ s dôrazom na:
 - koordináciu regionálneho prístupu a monitorovanie vykonávania plánu,
 - posilnenie výmeny poznatkov a medziregionálnej spolupráce v oblasti kontroly RLZ,
 - posilnenie kapacít orgánov presadzovania práva v Moldavsku a na Ukrajine s cieľom bojovať proti nedovolenému držaniu a zneužívaniu zbraní a obchodovaniu s nimi,
 - ako aj kapacít orgánov presadzovania práva a colných orgánov západného Balkánu, na boj proti nedovolenému obchodovaniu.
3. Z geografického hľadiska sa akcia vzťahuje na západný Balkán a jej priamymi príjemcami sú Albánsko, Bosna a Hercegovina, Kosovo *, Čierna Hora, Srbsko a Severné Macedónsko. Okrem toho, pokiaľ ide o ciele uvedené v odseku 1, v rámci akcie sa poskytuje podpora Moldavskej republike a Ukrajine.
4. Podrobný opis tejto akcie sa nachádza v prílohe k tomuto rozhodnutiu.

⁽³⁾ Rozhodnutie Rady (SZBP) 2024/3006 z 2. decembra 2024 na podporu činností odzbrojenia a kontroly zbraní vykonávaných strediskom SEESAC v juhovýchodnej Európe, ktorými sa znižuje hrozba nedovolených ručných a ľahkých zbraní a ich munície (Ú. v. EÚ L, 2024/3006, 3.12.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2024/3006/oj>).

* Týmto označením nie sú dotknuté pozície k štatútu a označenie je v súlade s rezolúciou BR OSN č. 1244/1999 a so stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora k vyhláseniu nezávislosti Kosova.

Článok 3

1. Za vykonávanie tohto rozhodnutia zodpovedá vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (ďalej len „vysoký predstaviteľ“).
2. Technickým vykonávaním akcie uvedenej v článku 1 ods. 1 je poverené stredisko SEESAC, v prípade potreby v koordinácii s osobou zodpovednou za prioritu „strelné zbrane“ v rámci Európskej multidisciplinárnej platformy proti hrozbám trestnej činnosti (EMPACT).
3. Stredisko SEESAC vykonáva svoje úlohy pod vedením vysokého predstaviteľa. Vysoký predstaviteľ na tento účel uzavrie potrebné dojednania s UNDP, ktorý koná v mene strediska SEESAC.

Článok 4

1. Finančná referenčná suma na vykonávanie akcie, ktorú financuje Únia, uvedenej v článku 1 ods. 1 je 3 499 363,97 EUR.
2. Výdavky financované zo sumy stanovenej v odseku 1 sa riadia v súlade s postupmi a pravidlami, ktoré sa vzťahujú na rozpočet Únie.
3. Na správne riadenie výdavkov uvedených v odseku 2 dohliada Komisia. Na tento účel uzavrie potrebnú dohodu s UNDP, ktorý koná v mene strediska SEESAC. V tejto dohode sa stanoví, že stredisko SEESAC má zabezpečiť zviditeľnenie príspevku Únie primerané jeho výške.
4. Komisia sa usiluje uzavrieť dohodu uvedenú v odseku 3 čo najskôr po nadobudnutí účinnosti tohto rozhodnutia. O všetkých ťažkostiach v tomto procese, ako aj o dátume uzavretia dohody informuje Radu.

Článok 5

1. Vysoký predstaviteľ informuje Radu o vykonávaní tohto rozhodnutia na základe pravidelných polročných správ, ktoré vypracúva stredisko SEESAC. Uvedené správy tvoria základ pre hodnotenie, ktoré uskutoční Rada.
2. Komisia podáva správy o finančných aspektoch akcie uvedenej v článku 1 ods. 1.

Článok 6

1. Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom jeho prijatia.
2. Toto rozhodnutie stráca účinnosť 36 mesiacov odo dňa uzavretia dohody uvedenej v článku 4 ods. 3. Ak sa však táto dohoda neuzavrie v lehote šiestich mesiacov od nadobudnutia účinnosti tohto rozhodnutia, takéto rozhodnutie stráca účinnosť šesť mesiacov po nadobudnutí účinnosti.

V Bruseli 15. decembra 2025

Za Radu
predsedníčka
K. KALLAS

PRÍLOHA

PROJEKTOVÝ DOKUMENT

PROJEKTU TÝKAJÚCEHO SA KONTROLNÝCH ČINNOSTÍ V OBLASTI REZ PRI VYKONÁVANÍ PLÁNU NA UDRŽATELNÉ RIEŠENIE PROBLÉMU NEDOVOLENEJ DRŽBY A ZNEUŽÍVANIA REZ/STRELNÝCH ZBRANÍ A ICH MUNÍCIE A NEDOVOLENÉHO OBCHODOVANIA S NIMI NA ZÁPADNOM BALKÁNE A ČINNOSTÍ ODZBROJENIA A KONTROLY ZBRANÍ V JUHOVÝCHODNEJ A VÝCHODNEJ EURÓPE

1. Úvod a ciele

Nedovolené strelné zbrane, ručné a ľahké zbrane naďalej prispievajú k nestabilite a násiliu v Európskej únii, v jej bezprostrednom susedstve a v ostatných častiach sveta. Uznáva sa to v *Stratégii EÚ proti nedovoleným strelným zbraňam, ručným a ľahkým zbraňam a ich munícii*, pričom západný Balkán a východné susedstvo sú zaradené medzi prioritné oblasti záujmu. Celkovým cieľom tejto akcie je ďalej prispievať k mieru a bezpečnosti v Európe a vo svete bojom proti hrozbe, ktorú predstavuje nedovolená držba a zneužívanie ručných a ľahkých zbraní a obchodovanie s nimi, a posilniť regionálnu stabilitu prácou v rámci Rady pre regionálnu spoluprácu (RCC) a v partnerstve s inými relevantnými medzinárodnými partnermi a iniciatívami.

V juhovýchodnej a východnej Európe sa neustále dosahuje pokrok v boji proti nedovolenej držbe a zneužívaniu REZ a nedovolenému obchodovaniu s nimi, a to najmä vďaka komplexnej a dlhodobej podpore zo strany Európskej únie. Podľa *Hodnotenia hrozieb závažnej a organizovanej trestnej činnosti v Európskej únii z roku 2025* je však západný Balkán naďalej kľúčovým zdrojom nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami smerom do EÚ⁽¹⁾. Hoci v súčasnosti nie sú k dispozícii žiadne správy o nedovolenom obchodovaní so strelnými zbraňami z Ukrajiny, v budúcnosti sa môže stať prostredie po konflikte tiež významným zdrojom takéhoto obchodovania. Pre bezpečnosť EÚ, ako aj pre celosvetový mier a bezpečnosť je preto mimoriadne dôležité ďalšie posilnenie úsilia o kontrolu REZ v susedných regiónoch EÚ (a zachovanie doteraz dosiahnutého pokroku).

Vychádzajúc z *regionálneho vykonávacieho plánu pre juhovýchodnú Európu na boj proti šíreniu REZ a ich vplyvu* orgány západného Balkánu v roku 2018 na samite o západnom Balkáne, ktorý sa konal v Londýne, posilnili svoj záväzok vyriešiť zostávajúce výzvy v oblasti nedovolenej držby a zneužívania REZ a nedovoleného obchodovania s nimi prijatím *Plánu na udržateľné riešenie problému nedovolenej držby a zneužívania ručných a ľahkých zbraní, ich munície a výbušnín a nedovoleného obchodovania s nimi na západnom Balkáne do roku 2030*⁽²⁾ (ďalej len „plán“).⁽³⁾

Tento plán ponúka víziu západného Balkánu, ktorý je bezpečnejším regiónom, regiónom, ktorý bezpečnosť šíri aj za svoje hranice a ktorého zavedené komplexné a udržateľné mechanizmy dohľadu a kontroly sú plne harmonizované s únijskymi a inými medzinárodnými normami s cieľom predchádzať nedovolenej držbe strelných zbraní, munície a výbušnín, ich zneužívaniu a nedovolenému obchodovaniu s nimi, a identifikovať, stíhať a kontrolovať nedovolenú držbu strelných zbraní, munície a výbušnín, ich zneužívanie a nedovolené obchodovanie s nimi. Vypracovanie plánu podporilo Stredisko na kontrolu ručných a ľahkých zbraní v juhovýchodnej a východnej Európe (SEESAC)⁽⁴⁾, ktoré vlády a EÚ poverili koordináciou, monitorovaním a podporou jeho vykonávania.

Od roku 2018 sa dosiahol pokrok; jurisdikcie na západnom Balkáne zaistili viac ako 36 000 strelných zbraní; viac ako 294 000 strelných zbraní bolo dobrovoľne odovzdaných; 4 447 strelných zbraní bolo legalizovaných a 5 064 znehodnotených. Okrem toho bolo zničených viac ako 67 000 kusov REZ. Plán tiež prispel k ďalšej harmonizácii právnych predpisov s *acquis* EÚ, čím priamo podporil integračné ambície vo vzťahu k EÚ; posilnil operačnú spoluprácu nielen na západnom Balkáne, ale aj s kľúčovými platformami a orgánmi EÚ, ako sú FRONTEX, EUROPOL a EMPACT. Plán tiež prispel k posilneniu regionálnej bezpečnosti a dôvery v nestabilnom prostredí po skončení konfliktu, čo sú základné predpoklady pre zachovanie mieru a rozvoja. Výzvy však pretrvávajú. Počas prvej fázy vykonávania plánu bolo na západnom Balkáne zaznamenaných 17 798 incidentov so strelnými zbraňami, pri ktorých bolo 794 ľudí zabitých, 2 108 zranených, 2 650 ohrozených a 333 spáchalo samovraždu. Skutočnosť, že pri takmer 50 % všetkých zaznamenaných incidentov došlo k zaisteniu zbraní, svedčí o proaktívnom prístupe inštitúcií presadzovania práva k odstraňovaniu zbraní z obehu.

⁽¹⁾ Podľa strediska SEESAC je tento región nielen zdrojom, ale aj miestom tranzitu a určenia nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami.

⁽²⁾ Pozri: <https://www.seesac.org/SALW-Control-Roadmap/>.

⁽³⁾ Plán sa na zasadnutí ministrov spravodlivosti a vnútorných vecí EÚ a západného Balkánu v októbri 2024 predložil na obdobie po roku 2024.

⁽⁴⁾ Ako výkonný orgán *regionálneho vykonávacieho plánu pre juhovýchodnú Európu na boj proti šíreniu REZ a ich vplyvu*.

Osvedčené postupy uplatňované na západnom Balkáne ovplyvnili aj širší región. Vďaka financovaniu a podpore strediska SEESAC zo strany EÚ dosiahla Moldavská republika pokrok pri posilňovaní svojej fyzickej bezpečnosti a úsilia v oblasti zásob, pričom sa zvýšila bezpečnosť dvoch skladov RLZ a štyroch miestností na uchovávanie dôkazov; od roku 2005 sa zničilo sa viac ako 13 000 kusov RLZ a vytvoril sa systém elektronického registra zbraní. Vynaložilo sa aj úsilie na posilnenie analytických kapacít pre vyšetrovania súvisiace so strelnými zbraňami, a to zriadením kontaktného miesta pre strelné zbrane. Ukrajina zase dosiahla pokrok posilnením koordinačného úsilia na vnútroštátnej úrovni zriadením *Koordinačného centra pre boj proti nedovolenému obchodovaniu so strelnými zbraňami* ⁽⁵⁾, začatím vypracúvania stratégie pre RLZ, úsilím o harmonizáciu svojho právneho rámca s *acquis* EÚ, ako aj posilnením svojich kapacít prostredníctvom rôznych školení. Zástupcovia Moldavskej republiky aj Ukrajiny sa pravidelne zúčastňujú na procesoch regionálnej spolupráce v oblasti kontroly RLZ v juhovýchodnej a východnej Európe, ktoré podporuje stredisko SEESAC.

Plán pre západný Balkán s jasným rámcom monitorovania a koordinačným mechanizmom okrem toho inšpiroval opatrenia na celom svete, čo viedlo k vypracovaniu plánu pre strelné zbrane v Karibiku a plánu pre Strednú Ameriku a Dominikánsku republiku.

Vplyv plánu kontroly RLZ na západnom Balkáne a jeho význam pre regionálnu spoluprácu a bezpečnosť EÚ sa uznal na viacerých zasadnutiach na vysokej úrovni, pričom EÚ vyjadrila jasné odhodlanie naďalej podporovať jeho vykonávanie. ⁽⁶⁾

Nová fáza projektu SEESAC bude vychádzať z výsledkov dosiahnutých v rámci rozhodnutí Rady EÚ (SZBP) 2018/1788 a (SZBP) 2022/2321 a projektu IPA/2021/425 – 067 Podpora na posilnenie boja proti nedovolenej držbe ručných a ľahkých zbraní, ich zneužívaniu a obchodovaniu s nimi na západnom Balkáne, ktoré vykonáva stredisko SEESAC (posledné dva uvedené projekty sa skončia na konci decembra 2025). Uvedená fáza sa bude vykonávať v súčinnosti s rozhodnutím Rady EÚ (SZBP) 2024/3006.

Táto činnosť priamo prispeje k vykonávaniu Európskej bezpečnostnej stratégie, stratégie EÚ proti RLZ, akčného plánu EÚ na boj proti nedovolenému obchodovaniu so strelnými zbraňami, cyklu politik EÚ na boj proti organizovanej a závažnej medzinárodnej trestnej činnosti (EMPACT pre strelné zbrane), Zmluvy o obchodovaní so zbraňami, Akčného programu OSN na predchádzanie nedovolenému obchodovaniu s RLZ vo všetkých jeho aspektoch, na boj proti nemu a jeho odstránenie, medzinárodného nástroja na sledovanie, protokolu OSN o strelných zbraniach, rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN č. 1325 (2000) o ženách, mieri a bezpečnosti a agendy OSN v oblasti odzbrojovania, ktorá sa posilňuje prostredníctvom Paktu pre budúcnosť, pričom mnohým z pôvodných záväzkov agendy v oblasti odzbrojenia dodáva nový politický impulz a inštitucionálnu podporu. Touto činnosťou sa ďalej konkrétne posilní regionálna spolupráca v boji proti hrozbe, ktorú predstavuje šírenie RLZ a ich munície. Výsledky projektu tiež prispievajú k plneniu cieľa udržateľného rozvoja č. 16 Agendy 2030, ktorý sa týka mierových a spravodlivých spoločností, a najmä čiastkových cieľov 16.1 (výrazne obmedziť všetky formy násillia a mieru úmrtnosti na celom svete) a 16.4 (výrazne znížiť nezákonné pohyby zbraní), a cieľa č. 5, ktorý sa týka rodovej rovnosti. Okrem toho prispeje aj k vykonávaniu regionálneho vykonávacieho plánu pre juhovýchodnú Európu na boj proti šíreniu RLZ a ich vplyvu. Akcia sa bude vykonávať v rámci regionálneho programového dokumentu UNDP pre Európu a Spoločenstvo nezávislých štátov (2026 – 2029).

2. Výber vykonávacej agentúry a koordinácia s inými relevantnými iniciatívami v oblasti financovania

Stredisko SEESAC, ktoré je ústredným bodom činností v oblasti RLZ v juhovýchodnej Európe, je spoločnou iniciatívou Rozvojového programu Organizácie Spojených národov (ďalej len „UNDP“) a Rady pre regionálnu spoluprácu, pričom hlavnú časť jeho financovania pokrýva Európska únia. Stredisko SEESAC má ako výkonný orgán regionálneho vykonávacieho plánu pre juhovýchodnú Európu na boj proti šíreniu RLZ kľúčový mandát na koordináciu vykonávania úsilia v oblasti kontroly RLZ, monitorovanie pokroku a poskytovanie technickej, poradenskej podpory a podpory pri vykonávaní projektov vládám v regióne, pokiaľ ide o boj proti nedovolennej držbe a zneužívaniu RLZ a nedovolenému obchodovaniu s nimi. Regionálna zodpovednosť sa zabezpečuje prostredníctvom Rady pre regionálnu spoluprácu, ako aj regionálnej riadiacej skupiny, v ktorých zástupcovia všetkých partnerov v juhovýchodnej Európe poskytujú strategické usmernenia pre činnosť strediska SEESAC.

⁽⁵⁾ Celý názov: Koordinačné centrum pre boj proti nedovolenému obchodovaniu so strelnými zbraňami, ich súčasťami a komponentmi a muníciou.

⁽⁶⁾ Napríklad: samit EÚ – západný Balkán 13. decembra 2023, samit EÚ – západný Balkán 18. decembra 2024, samit berlínskeho procesu 14. októbra 2024.

Stredisko SEESAC od roku 2002 spolupracuje s vnútroštátnymi a medzinárodnými zainteresovanými stranami v juhovýchodnej a východnej Európe na uplatňovaní holistického prístupu ku kontrole RLZ prostredníctvom realizácie širokého spektra činností vrátane: uľahčovania strategickej a operačnej regionálnej spolupráce, podpory tvorby politík a posilňovania kapacít pre inštitúcie, kampaní na zvyšovanie povedomia a kampaní zameraných na zber RLZ, riadenia zásob, znižovania nadbytkov a zlepšeného označovania a lepších spôsobilostí sledovania, kapacít v oblasti odhaľovania a vyšetrovania, ako aj zlepšenej kontroly vývozu zbraní. Stredisko SEESAC takto získalo jedinečné schopnosti a skúsenosti pri vykonávaní regionálnych intervencií, ktoré zahŕňajú mnoho zainteresovaných strán, v politickom a hospodárskom kontexte spoločnom pre partnerov v tomto regióne, pričom zabezpečuje zodpovednosť za činnosť na celoštátnej aj regionálnej úrovni a dlhodobú udržateľnosť svojich činností, a etablovalo sa ako hlavná autorita v regióne v oblasti kontroly RLZ.

Stredisko SEESAC naďalej udržiava bilaterálne a multilaterálne komunikačné kanály so všetkými príslušnými aktérmi a organizáciami. V tejto súvislosti naďalej slúži ako sekretariát regionálnej riadiacej skupiny pre RLZ (RSG) a koordinuje a monitoruje vykonávanie plánu pre západný Balkán v úzkej spolupráci s EÚ, Nemeckom a Francúzskom. Stredisko SEESAC v tomto kontexte plní aj funkcie sekretariátu trustového fondu viacerých partnerov pre plán na kontrolu RLZ na západnom Balkáne.

Stredisko SEESAC pravidelne prispieva k činnosti príslušných regionálnych fór. Stredisko SEESAC pravidelne prispieva k zasadnutiam ministrov spravodlivosti a vnútra EÚ a západného Balkánu, zasadnutiam organizovaným v rámci berlínskeho procesu a procesu spolupráce ministerstiev obrany krajín juhovýchodnej Európy. Stredisko SEESAC naďalej udržiava širokú sieť formálnych a neformálnych partnerstiev s organizáciami a iniciatívami, ako sú Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu (OBSE), Organizácia Severoatlantickej zmluvy (NATO) a príslušné agentúry OSN, najmä UNODA, UNODC, UNIDIR a UNWOMEN, a regionálne organizácie, ako je Regionálne centrum pre overovanie a pomoc pri vykonávaní kontroly zbraní (RACVIAC). Stredisko SEESAC pravidelne prispieva ku koordinačnej činnosti OSN v oblasti ručných zbraní (CASA), ktorá spája všetky agentúry OSN pôsobiace v oblasti odzbrojenia a kontroly zbraní; ku koordinačným stretnutiam zameraným na boj proti RLZ a mŕtvam, ktoré sú neformálnym koordinačným mechanizmom NATO, Únie, Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe a strediska SEESAC pre kontrolné činnosti týkajúce sa RLZ. Okrem toho sa stredisko SEESAC pravidelne zúčastňuje na koordinačných zasadnutiach o Ukrajine, na koordinačných zasadnutiach medzinárodných partnerov venovaných úsiliu v oblasti kontroly RLZ na Ukrajine, ktoré sprostredkúva OBSE, a na zasadnutiach podskupiny pre boj proti trestnej činnosti a zaistenie komunitnej bezpečnosti na Ukrajine v rámci sektorovej pracovnej skupiny pre presadzovanie práva, ktorú sprostredkúva misia EUAM.

V záujme účinnejšieho zapájania partnerov z juhovýchodnej Európy udržiava stredisko SEESAC úzky kontakt s príslušnými inštitúciami Únie a poskytuje im podporu, a to najmä s GR Komisie pre vnútorné záležitosti a Europolom, ako aj iniciatívami pod vedením Únie, ako je platforma EMPACT pre strelné zbrane a európska skupina expertov na strelné zbrane (EFE).

Stredisko SEESAC je priekopníkom prístupu založeného na riešení spoločných problémov prostredníctvom regionálnych iniciatív, ktorým sa v juhovýchodnej a východnej Európe dosiahli impozantné výsledky, a to nielen z dôvodu výmeny kľúčových informácií a podpory zdravej konkurencie v regióne, ktorú podnecuje, ale aj preto, že pomáha pri dosahovaní trvalých a ľahko merateľných výsledkov na celoštátnej a regionálnej úrovni prostredníctvom holistického spôsobu vykonávania. Organizácia výročných zasadnutí RSG a účasť strediska SEESAC na všetkých príslušných procesoch a iniciatívach umožňuje včasnú a otvorenú výmenu informácií, dobré situačné povedomie a prezieravosť potrebnú na zabezpečenie toho, aby sa vykonávanie neprekryvalo a aby bolo v súlade so súčasnými potrebami vlád a regiónov, ako aj s vyvíjajúcimi sa trendmi.

Stredisko SEESAC vychádza pri všetkých svojich činnostiach z požiadaviek, ktoré vyjadrili partneri, zo zbieraných základných údajov a posúdení potrieb, pričom základnou podmienkou jeho činnosti je schválenie a politická podpora zo strany vnútroštátnych zainteresovaných strán. Všetky činnosti sú okrem toho zaradené do rámca podpory procesov pod vedením Únie a plnenia noriem a kritérií Únie. Stredisko SEESAC vykonávalo svoje predchádzajúce projekty, ktoré Únia financovala, s veľmi vysokou mierou úspechu plánovaných činností, pričom prinášalo udržateľné výsledky budovaním a povzbudzovaním zodpovednosti jednotlivých partnerov za svoje projekty a činnosti a presadzovalo regionálnu koordináciu, spoločné využívanie skúseností a najlepších postupov, ako aj regionálny výskum. Vďaka svojim odborným znalostiam v oblasti RLZ a podrobným znalostiam regionálnych záležitostí a príslušných zainteresovaných strán je stredisko SEESAC najvhodnejším partnerom na vykonávanie tejto konkrétnej akcie.

Stredisko SEESAC bude naďalej pôsobiť v kombinácii s prebiehajúcim úsilím o medzinárodnú pomoc, ktoré sa realizuje v rámci OSN, najmä s trustovým fondom viacerých partnerov pre plán kontroly RLZ na západnom Balkáne (MPTF). Trustový fond plánu je kľúčovým mechanizmom financovania na podporu vykonávania plánu. Trustový fond zriadili v marci 2019 UNDP a UNODC ako zúčastnené organizácie OSN, aby sa pri financovaní vykonávania plánu uplatňoval prístup založený na koordinácii s darcami a jurisdikciami. Posilňuje koordináciu, plánovanie a komunikáciu medzi všetkými partnermi, podporuje spoluprácu a znižuje riziká pre vlády a finančných prispievateľov prostredníctvom komplexného systému riadenia založeného na rizikách a výsledkoch. Trustový fond vo veľkej miere spolupracuje s Nemeckom a Francúzskom ako iniciátormi plánu, ku ktorým sa pripojili Spojené kráľovstvo, Švédsko, Nórsko a Holandsko. Trustový fond zmobilizoval príspevky vo výške približne 30 miliónov USD. Stredisko UNDP SEESAC funguje ako sekretariát trustového fondu a zodpovedá za jeho celkovú koordináciu a monitorovanie, pričom mu poskytuje technickú, riadiacu, plánovaciu a programovú podporu. Do septembra 2025 trustový fond podporil 25 projektov realizovaných zúčastnenými organizáciami OSN, pričom 16 z nich sa už dokončilo a deväť stále prebieha.

Prácu strediska SEESAC dopĺňa aj OBSE prostredníctvom svojho vykonávania ROZHODNUTIA RADY EÚ (SZBP) 2024/3097 na podporu komplexného programu zameraného na podporu úsilia o predchádzanie nedovolenému obchodovaniu s ručnými a ľahkými zbraňami a s konvenčnou muníciou a boj proti nemu v juhovýchodnej Európe; ako aj prostredníctvom svojho vykonávania ROZHODNUTIA RADY EÚ (SZBP) 2024/3003 na podporu posilnenia kapacít ukrajinských orgánov v oblasti predchádzania nedovolenému obchodovaniu so zbraňami, strelivom a výbušninami a boja proti nemu.

Aj pri ďalších opatreniach podporovaných Úniou v juhovýchodnej a východnej Európe, najmä pri opatreniach Europolu, Frontexu a Interpolu, a operačných akčných plánoch platformy EMPACT pre strelné zbrane sa pravidelne spolupracuje so strediskom SEESAC, aby sa zabezpečila komplementárnosť opatrení a relevantnosť a včasnosť zásahov.

3. Opis projektu

Nová fáza projektu SEESAC bude vychádzať z výsledkov dosiahnutých v rámci projektov vykonávaných prostredníctvom rozhodnutí Rady EÚ (SZBP) 2018/1788 a (SZBP) 2022/2321, ako aj projektu financovaného Komisiou, ktorý sa vykonáva prostredníctvom projektu IPA/2021/425 – 067 Podpora posilnenia boja proti nedovolenému držaniu a zneužívaniu ručných a ľahkých zbraní a obchodovaniu s nimi na západnom Balkáne. Všetky tri uvedené projekty realizovalo stredisko SEESAC. Posledné dva uvedené projekty sa skončia koncom decembra 2025. Nová fáza projektu SEESAC sa bude okrem toho realizovať ako doplnok k prebiehajúcemu projektu podľa rozhodnutia Rady (SZBP) 2024/3006.

Zameria sa na štyri hlavné oblasti, pričom si zachová celostný prístup k riešeniu hrozby, ktorú RLZ v regióne predstavujú. Tieto oblasti sa zaoberajú strategickou/politickou úrovňou, ako aj operačnými aspektmi, čím priamo pomáhajú na všetkých úrovniach kontroly RLZ, s osobitným zameraním na: koordináciu regionálneho prístupu a monitorovanie vykonávania plánu; posilnenie výmeny poznatkov a medziregionálnej spolupráce v oblasti kontroly RLZ; a posilnenie kapacít orgánov presadzovania práva v Moldavsku a na Ukrajine s cieľom bojovať proti nedovolenej držbe a zneužívaniu zbraní a obchodovaniu s nimi, ako aj kapacít orgánov na západnom Balkáne, najmä orgánov presadzovania práva a colných správ západného Balkánu, na boj proti nedovolenému obchodovaniu.

Výsledkom projektu bude konkrétne:

- koordinácia a monitorovanie vykonávania plánu na udržateľné riešenie problému nedovolenej držby a zneužívania ručných a ľahkých zbraní, ich munície a výbušnín a nedovoleného obchodovania s nimi na západnom Balkáne do roku 2030,
- posilnenie medziregionálnej spolupráce, riadenia poznatkov a spoločného využívania poznatkov o kontrole zbraní,
- posilnenie kapacít orgánov presadzovania práva v Moldavsku a na Ukrajine v oblasti boja proti nedovolenému obchodovaniu so strelnými zbraňami, muníciou a výbušninami a ich zneužívaniu a držbe,
- posilnenie kapacít orgánov presadzovania práva a colných správ západného Balkánu na boj proti nedovolenému obchodovaniu.

Stratégia projektu vychádza z jedinečného prístupu strediska SEESAC, ktorý spočíva v posilňovaní dôvery a spolupráce v regióne ako predpokladu na dosiahnutie konkrétnej a merateľnej transformačnej zmeny. Najmä na regionálnej úrovni sa ukázalo, že rôzne procesy zamerané na spoluprácu, ktoré uľahčovalo stredisko SEESAC a do ktorých sa zapojili tvorcovia politík, ako aj odborníci na operačnej úrovni, sú nosným pilierom spomínaného prístupu z hľadiska zabezpečenia priaznivého a konkurenčného prostredia pre prenos poznatkov, výmenu odborných znalostí a informácií. Poslúžilo to nielen na zvýšenie kapacít v regióne, ale – čo je dôležitejšie – na vybudovanie dôvery a posilnenie priamej spolupráce medzi inštitúciami a jednotlivými odborníkmi, vďaka čomu sa okrem iného umožnilo vypracovanie a vykonávanie plánu. Týmto projektom sa bude naďalej podporovať regionálna spolupráca a miestna zodpovednosť ako základné prvky umožňujúce dosiahnuť merateľné výsledky.

3.1. **Koordinácia vykonávania plánu na udržateľné riešenie problému nedovolenej držby a zneužívania ručných a ľahkých zbraní, ich munície a výbušnín a nedovoleného obchodovania s nimi na západnom Balkáne do roku 2030**

Cieľ

Zabezpečiť účinnú koordináciu a monitorovanie vykonávania plánu.

Opis

Na základe rozhodnutí (SZBP) 2018/1788 a (SZBP) 2022/2321 sa v rámci tejto zložky zabezpečí koordinácia a monitorovanie vykonávania druhej fázy plánu (2025 – 2030). Plán sa revidoval na účely druhej fázy vykonávania prostredníctvom konzultačných zasadnutí komisií pre ručné a ľahké zbrane v regióne v rokoch 2023 a 2024, čím sa zabezpečila regionálna zodpovednosť a udržateľnosť výsledkov. Konzultovalo sa s darcami, regionálnymi a medzinárodnými partnermi, ako aj zástupcami občianskej spoločnosti. Revidované znenie plánu schválili ministri vnútra krajín západného Balkánu na ministerskom fóre EÚ – západný Balkán o spravodlivosti a vnútorných veciach, ktoré sa konalo v októbri 2024.

Plán naďalej prispieva k existujúcim činnostiam Únie zameraným na boj proti nedovolennej držbe a zneužívaniu RELZ a nedovolenému obchodovaniu s nimi, najmä k stratégii EÚ pre RELZ a akčnému plánu EÚ na boj proti nedovolenému obchodovaniu so strelnými zbraňami, do ktorého sa začlenil plán pre západný Balkán; ako aj k činnosti platformy EMPACT v regióne. Plán je potvrdením konsenzu dosiahnutého medzi všetkými zainteresovanými stranami v regióne týkajúceho sa súčasných výziev, všeobecných cieľov, ktoré sa majú dosiahnuť a harmonogramu opatrení, ktoré sa majú prijať. Predstavuje všeobecnú platformu na dosiahnutie spoločne dohodnutých kľúčových ukazovateľov výkonnosti na strategickej, politickej a operačnej úrovni.

V prvej fáze vykonávania plánu sa uverejnilo trinásť správ o pokroku, ktoré poskytujú merateľný a aktuálny prehľad o pokroku vo vykonávaní plánu. Okrem toho sa polročnými koordináčnymi stretnutiami na miestnej a regionálnej úrovni zabezpečil príkladný koordinovaný prístup k realizácii úsilia a čerpaniu zdrojov medzi orgánmi, darcami a vykonávajúcimi partnermi.

Konkrétne sa bude v rámci tejto zložky naďalej zabezpečovať koordinácia a monitorovanie vykonávania plánu prostredníctvom:

- poskytovania odbornej a technickej podpory pre koordináciu plánu vrátane regionálnych koordináčnych stretnutí v rámci plánu zameraných na zhodnotenie pokroku a výmenu informácií,
- poskytovania odbornej a technickej podpory miestnym zasadnutiam na koordináciu plánu, ktorých cieľom je monitorovanie vykonávania partnerských akčných plánov,
- vypracovania polročných monitorovacích a hodnotiacich správ, v ktorých sa zdokumentuje pokrok, výzvy a potreby pri vykonávaní plánu na základe spoločne dohodnutých kľúčových ukazovateľov výkonnosti,
- preskúmania vykonávania plánu v polovici trvania,
- činností v rámci plánu zameraných na osvetu a zviditeľňovanie (vrátane údržby online platformy, zapojenia zainteresovaných strán a zvyšovania povedomia).

Výsledky projektu/ukazovatele vykonávania:

- zorganizovanie najviac troch regionálnych koordináčnych zasadnutí v rámci plánu,
- zhodnotenie pokroku, uľahčenie výmeny informácií, prenosu poznatkov a normalizácie,

- zorganizovanie miestnych koordinačných zasadnutí (celkovo najviac 36),
- vypracovanie polročných regionálnych monitorovacích správ (najviac 6),
- preskúmanie plánu v polovici trvania,
- údržba online platformy na zabezpečenie riadnej činnosti zameranej na osvetu a zviditeľňovanie plánu.

3.2. Príspevok k posilneniu medziregionálnej spolupráce, výmeny poznatkov a spoločného využívania informácií o kontrole zbraní

Cieľ

Táto zložka uľahčí medziregionálnu výmenu informácií a poznatkov, využívanie osvedčených postupov a získaných skúseností prostredníctvom poskytovania technického poradenstva, stretnutí, seminárov a študijných návštev.

Opis

Juhovýchodná Európa už viac ako dve desaťročia uplatňuje v súvislosti s kontrolou RLZ komplexný regionálny prístup, ktorý zahŕňa všetky funkčné oblasti kontroly RLZ. Región tak uplatňuje najpokročilejšie inovatívne riešenia kontroly RLZ, ktorými sa vo svojej činnosti inšpirovali aj v iných častiach sveta. Regionálne normy a usmernenia strediska SEESAC pre mikroodzbrojenie, ktoré boli vypracované v roku 2006 s cieľom štandardizovať postupy, prax a normy kontroly RLZ na operačnej úrovni, mali vplyv na vývoj medzinárodných noriem pre kontrolu ručných zbraní, ktoré sa neskôr začlenili do Súboru modulov na vykonávanie kontroly ručných zbraní (MOSAIC). Okrem toho mnohé zainteresované strany vyzdvihli plán pre západný Balkán ako jednu z najúspešnejších regionálnych snáh v oblasti kontroly RLZ na celom svete. Generálny tajomník OSN ho vo svojich správach o kontrole RLZ určených Bezpečnostnej rade označil za pozitívny príklad a vo svojom Programe pre mier vyzval na vypracovanie a ďalší rozvoj takýchto plánov.

Plán spolu s jeho mechanizmom koordinácie a monitorovania replikovali v Karibiku, ako aj v Strednej Amerike a Dominikánskej republike a bol začlenený aj do akčného plánu EÚ na boj proti nedovolenému obchodovaniu so strelnými zbraňami. Stredisko SEESAC podporilo vypracovanie prvej stratégie kontroly RLZ v Kirgizskej republike a uľahčilo medziregionálnu výmenu poznatkov prostredníctvom študijných návštev z Kirgizskej republiky, Kambodže a Hondurasu na západnom Balkáne, počas ktorých sa delegácie poučili z najlepších postupov vyvinutých na západnom Balkáne a podelili sa o svoje skúsenosti s kontrolou RLZ.

EÚ tiež replikovala platformu strediska SEESAC na monitorovanie ozbrojeného násillia, čo je inovatívna online dátová platforma, ktorá poskytuje podrobné informácie, ako aj vizualizáciu údajov o incidentoch so strelnými zbraňami v celej juhovýchodnej Európe. Juhovýchodná Európa tiež pripravuje pôdu na praktické začlenenie rodového hľadiska do kontroly RLZ. O pokroku dosiahnutom pri sprevádzkovaní kontaktných miest pre strelné zbrane (FFP) v juhovýchodnej Európe sú na spoločných zasadnutiach pravidelne informované FFP zo všetkých členských štátov EÚ.

Väčšina týchto postupov bola vyvinutá a sfunkčnená v rámci vykonávania rozhodnutí Rady EÚ na podporu úsillia strediska SEESAC v oblasti odzbrojenia a kontroly zbraní v juhovýchodnej Európe počas posledných dvoch desaťročí.

Táto zložka ďalej uľahčí výmenu informácií a poznatkov, inšpiráciu osvedčenými postupmi a získanými skúsenosťami medzi regiónmi.

Dosiahne sa to prostredníctvom:

- poskytovania technickej podpory a poradenstva,
- organizácie stretnutí, seminárov, študijných návštev.

Výsledky projektu/ukazovatele vykonávania:

- poskytnutá technická podpora a poradenstvo,
- zorganizované stretnutia, semináre alebo študijné návštevy.

3.3. Rozvoj kapacít orgánov presadzovania práva v Moldavsku a na Ukrajine v oblasti boja proti nedovolenému obchodovaniu so strelnými zbraňami, muníciou a výbušninami a ich zneužívaniu a držbe

Cieľ

Znížiť hrozbu nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami zlepšením kapacít orgánov presadzovania práva vrátane hraničnej polície prostredníctvom poradenstva a technickej pomoci na základe identifikovaných potrieb.

Opis

Táto zložka vychádza z predchádzajúcej podpory, ktorú poskytlo stredisko SEESAC Moldavskej republike a Ukrajine. Zástupcovia oboch krajín sa zúčastňujú na procesoch regionálnej spolupráce, ktoré stredisko SEESAC uľahčuje na strategickej a operačnej úrovni, a prispievajú k nim. Prenos získaných poznatkov a skúseností a najlepších postupov vyvinutých na západnom Balkáne od roku 2001 bol obzvlášť cenný v kontexte prebiehajúcej vojny na Ukrajine.

Zástupcovia moldavských a ukrajinských inštitúcií sa pravidelne zúčastňujú na zasadnutiach komisií pre REZ a príslušných inštitúcií v juhovýchodnej a východnej Európe; ako aj na zasadnutiach siete odborníkov juhovýchodnej Európy pre strelné zbrane, a tak využívajú výmenu informácií a regionálnu výmenu poznatkov na strategickej a operačnej úrovni. Užitočné pre nich boli aj regionálne činnosti zamerané na budovanie kapacít, ako sú činnosti súvisiace s harmonizáciou právnych predpisov s *acquis* EÚ, online vyšetrovaním a bojom proti obchodovaniu so zbraňami na darknete.

Stredisko SEESAC takisto poskytuje podporu cieľným opatreniam na kontrolu REZ na vnútroštátnej úrovni. Ukrajine sa poskytla poradenská podpora pri zriaďovaní koordinačného centra pre boj proti nedovolenému obchodovaniu so zbraňami v rámci ministerstva vnútra, pri vypracúvaní vnútroštátneho právneho rámca pre kontrolu REZ a pri vypracúvaní národnej stratégie na predchádzanie nedovoleným REZ a boj proti nim. Uskutočnili sa na mieru šité školenia zamerané na posilnenie vyšetrovacích kapacít inštitúcií presadzovania práva.

Stredisko SEESAC poskytuje podporu aj v súvislosti s cieľnými opatreniami na kontrolu REZ v Moldavskej republike. Za posledné dve desaťročia zahŕňali opatrenia týkajúce sa fyzickej bezpečnosti a riadenia zásob vrátane likvidácie REZ a zvýšenia bezpečnosti skladov zbraní a munície, ako aj miestností na uchovávanie dôkazov. Podpora sa poskytla aj na označovanie, evidenciu a sledovanie; zaobstaral sa stroj na označovanie a zorganizovalo sa školenie na jeho používanie a poskytla sa podpora na zriadenie systému registrácie zbraní. Stredisko SEESAC poskytlo aj počiatočnú technickú podporu a poradenstvo pri zriaďovaní kontaktného miesta pre strelné zbrane. Okrem toho sa podporili činnosti zamerané na zvyšovanie povedomia o nebezpečenstve zneužitia a nedovolenej držby strelných zbraní. Podporilo sa aj zriadenie národnej komisie pre REZ; podporil sa zber údajov s cieľom zlepšiť pochopenie nedostatkov v oblasti kontroly REZ, čo viedlo k uverejneniu prieskumu týkajúceho sa REZ v Moldavskej republike, a prostredníctvom platformy na monitorovanie ozbrojeného násillia sa poskytuje aktuálny prehľad o incidentoch zahŕňajúcich strelné zbrane. Stredisko SEESAC tiež podporilo vypracovanie národného programu kontroly REZ na roky 2026 – 2030. Po podrobnom posúdení potrieb kriminálnej polície sa poskytla podpora na účely rozvoja štandardných operačných postupov, odbornej prípravy a vybavenia na posilnenie vyšetrovacích kapacít.

V rámci tejto zložky sa na základe posúdenia potrieb a v súlade s najlepšimi medzinárodnými postupmi ďalej posilnia kapacity inštitúcií v Moldavskej republike a na Ukrajine na boj proti nedovolenej držbe a zneužívaniu strelných zbraní, munície a výbušnín a obchodovaniu s nimi.

Dosiahne sa to prostredníctvom:

- poskytovania poradenskej podpory, technickej pomoci, odbornej prípravy, vybavenia pre orgány presadzovania práva na účely boja proti nedovolenému obchodovaniu so zbraňami v Moldavskej republike a na Ukrajine,
- podpory účasti na špecializovaných regionálnych platformách na kontrolu REZ.

Výsledky projektu/ukazovatele vykonávania:

- poskytnutá poradenská a technická podpora,
- obstarané vybavenie na potláčanie nedovoleného obchodovania so zbraňami,
- vykonané činnosti rozvoja kapacít,
- naplánované a dokončené zvýšenie bezpečnosti jedného skladu REZ v Moldavskej republike.

3.4. Ďalší rozvoj kapacít orgánov presadzovania práva a colných správ západného Balkánu na boj proti nedovolenému obchodovaniu

Cieľ

Znížiť hrozbu nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami posilnením kapacít colných správ západného Balkánu na boj proti nedovolenému obchodovaniu.

Opis

V roku 2024 stredisko SEESAC dokončilo prvé celoregionálne posúdenie potrieb colných správ na západnom Balkáne s cieľom vyhodnotiť ich kapacity na boj proti nedovolenému obchodovaniu so strelnými zbraňami. Toto posúdenie sa uskutočnilo s použitím metodiky, ktorú predtým stredisko SEESAC vypracovalo a uplatňovalo na služby hraničnej a kriminálnej polície a ktorá zahŕňala všetky relevantné aspekty vrátane právnych predpisov, administratívnych a inštitucionálnych kapacít, potrieb odbornej prípravy a technického vybavenia.

Vo všetkých šiestich jurisdikciách sa uskutočnili hodnotiace misie, ktorých výsledkom boli komplexné správy schválené príslušnými orgánmi. Tieto správy sú základom pre cieľnú podporu, ktorou sa zabezpečuje, aby sa colné orgány systematicky začleňovali do regionálneho a úijného úsilia o kontrolu strelných zbraní. Posilnenie colných kapacít je potrebné na umožnenie koordinovanej cezhraničnej reakcie s hraničnou políciou v súlade s normami integrovaného riadenia hraníc EÚ a plánom pre REZ na západnom Balkáne, čím sa posilní kolektívna schopnosť regiónu bojovať proti nedovolenému obchodovaniu so strelnými zbraňami.

Colné správy vo väčšine jurisdikcií doteraz nemali k dispozícii systematický rozvoj kapacít v súvislosti s odhaľovaním strelných zbraní, hlavných častí, munície a výbušnín na hraničných priechodoch. Ide o zásadný nedostatok, keďže účinná kontrola strelných zbraní si vyžaduje spoločnú a koordinovanú reakciu hraničnej polície aj colných orgánov. Hoci útvary hraničnej a kriminálnej polície boli podporované prostredníctvom rozhodnutí Rady EÚ (2018/1788 a 2019/2111), ktoré vykonáva stredisko SEESAC, porovnateľná prispôbená podpora pre colníkov okrem účasti na regionálnych procesoch vo veľkej miere absentovala. Na základe získaných skúseností a najlepších postupov uplatňovaných vo vzťahu k hraničnej a kriminálnej polícii sa v súčasnosti plánuje podobný prístup aj pre colné orgány.

Na základe rozhodnutia Rady EÚ 2024/3006 už stredisko SEESAC začalo činnosti zamerané na rozvoj kapacít podporou rozvoja štandardných operačných postupov pre každú colnú správu na západnom Balkáne. Okrem toho sa do konca roka 2025 uskutoční vo všetkých jurisdikciách cieľná odborná príprava. V posúdeniach potrieb sa ako jeden z hlavných nedostatkov uvádza nedostatok špecializovaného vybavenia. Tento nedostatok sa bude riešiť v rámci tohto projektu.

Dosiahne sa to prostredníctvom:

— obstarávania a dodávky špecializovaného vybavenia pre colné orgány.

Výsledky projektu/ukazovatele vykonávania:

— poskytnuté vybavenie.

4. Príjemcovia

Príamymi príjemcami projektu budú inštitúcie zodpovedné za kontrolu REZ v juhovýchodnej a východnej Európe. Z poradenstva, koordinácie a monitorovania alebo rozvoja kapacít, zlepšenia poznatkov, postupov a z nákladovo efektívneho špecializovaného vybavenia potrebného na dosiahnutie politického, operačného a technického pokroku v oblasti kontroly REZ budú mať prospech orgány zodpovedné za vnútorné veci, policajné orgány, pohraničnú stráž a colné orgány Albánska, Bosny a Hercegoviny, Čiernej Hory, Kosova, Moldavskej republiky, Severného Macedónska, Srbska a Ukrajiny. Navrhované činnosti sú plne v súlade s *regionálnym vykonávacím plánom pre juhovýchodnú Európu na boj proti šíreniu REZ a ich vplyvu* a s plánom pre západný Balkán, ako aj s prioritami partnerov v oblasti kontroly REZ. Z tohto projektu bude mať nepriamy prospech široká verejnosť v juhovýchodnej a východnej Európe a v Únii, ktorá je ohrozená nedovolenou držbou, zneužívaním a šírením REZ.

5. Zviditeľnenie Únie

Stredisko SEESAC prijme všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie zviditeľnenia finančnej podpory, ktorú poskytuje Európska únia. Takéto opatrenia sa budú vykonávať v plnom súlade s požiadavkami na komunikáciu a zviditeľnenie v súvislosti s vonkajšími činnosťami Európskej únie (2018), ako aj s aktualizovanými usmerneniami Komunikácia a zviditeľňovanie prínosu EÚ: usmernenia pre vonkajšie činnosti (2022).

6. Trvanie

Na základe skúseností s vykonávaním rozhodnutí 2002/842/SZBP, 2010/179/SZBP, 2013/730/SZBP, 2016/2356/SZBP, (SZBP) 2018/1788 a (SZBP) 2022/2321 a s prihliadnutím na regionálny rozsah projektu, počet príjemcov a na počet a komplexnosť plánovaných činností je časový rámec na vykonávanie 36 mesiacov.

7. Všeobecná štruktúra

Technickým vykonávaním tejto činnosti bol poverený UNDP, ktorý koná v mene strediska SEESAC, ktoré je regionálnou iniciatívou pôsobiace v rámci mandátu UNDP a Rady pre regionálnu spoluprácu. Stredisko SEESAC je ako výkonný orgán regionálneho vykonávacieho plánu na boj proti šíreniu REZ ústredným bodom všetkých činností v oblasti REZ v juhovýchodnej a východnej Európe vrátane uľahčovania koordinácie vykonávania regionálneho plánu. UNDP, ktorý koná v mene strediska SEESAC, nesie celkovú zodpovednosť za vykonávanie činností projektu a za jeho realizáciu. Trvanie projektu je naplánované na tri roky (36 mesiacov).

8. Partneri

Stredisko SEESAC bude priamo vykonávať činnosť v úzkej spolupráci s komisiami pre REZ, ako aj s príslušnými orgánmi zodpovedným za vnútorné veci Albánska, Bosny a Hercegoviny, Čiernej Hory, Kosova, Moldavskej republiky, Severného Macedónska, Srbska, a Ukrajiny. Ostatné inštitúcie sa budú úzko zapájať v súlade so stanoveným holistickým prístupom viacerých zainteresovaných strán ku kontrole REZ.

9. Podávanie správ

Správy tak popisné, ako aj finančné sa vzťahujú na celú činnosť opísanú v príslušnej dohode pre daný príspevok a na jej rozpočet, bez ohľadu na to, či túto činnosť Komisia financuje úplne alebo čiastočne. Štvrťročne sa predkladajú správy o pokroku, v ktorých sa zaznamená a monitoruje pokrok k naplneniu hlavných výsledkov.